

Overzicht van spraakmakende rechtszaken uit 2022

tekst: Bjorn Schipper

In deze eerste editie van *Muziekwereld* in 2023 zet ik opvallende aan muziek gerelateerde rechtszaken op een rij in de vorm van een kleine juridische kroniek van het muzierecht. Waar begin januari 2022 nog sprake was van een lockdown, ging de muzieksector aan eind februari na twee loodzware coronajaren weer ouderwets open.

Bescherming artiestennamen: handelsnaamrecht

Knaldrang was het toverwoord. Niettemin stelde die volledige openstelling de muzieksector ook voor de nodige uitdagingen. Personeel bleek schaars en materialen bleken vanwege inflatie een flink stuk duurder. Daarnaast vond een nieuwe generatie jonge mensen na twee jaar stilstand het uitgaansleven haast opnieuw uit. Omgangsvormen moesten soms worden geherdefinieerd. Toch overheerst vooral het gevoel dat vanaf de lente van 2022 het leven weer echt gevierd kon worden en dat dansvloeren hierbij een belangrijke rol hebben gespeeld. De rechterlijke macht werkt vanzelfsprekend gewoon door, los van de dansvloer. Dit leverde in 2022 een aantal interessante uitspraken in aan muziek gerelateerde kwesties op. De selectie van de hierna te behandelen rechterlijke uitspraken is op basis van dezelfde uitgangspunten als voorgaande edities van deze kroniek gemaakt.

Stemfragment als auteursrechtelijk beschermd werk

De Rechtbank in Amsterdam oordeelt op 26 januari 2022 dat een stemfragment, afkomstig uit een voice-mail-bericht en bestaande uit ingesproken persoonlijke antwoorden op gestelde vragen, auteursrechtelijke bescherming geniet¹. Het gebruik van het stemfragment als intro van een rapnummer is daarmee aan

voorafgaande toestemming van de inspreker gebonden. De rechter stelt vast dat partijen op een later moment afspraken hebben gemaakt over het gebruik van het stemfragment als onderdeel van het rapnummer. De claim van de inspreker wordt afgewezen.

Afwijzing handhavingsverzoek PACE

Op 7 februari 2022 maakt de Autoriteit Consument & Markt (ACM) bekend dat zij haar onderzoek naar het mogelijk misbruiken van een machtspositie door BUMA/STEMRA op het gebied van het beheer en de exploitatie van muziekauteursrechten heeft stopgezet². Het onderzoek was ingesteld naar aanleiding van een op het mededingingsrecht gebaseerde klacht van PACE Rights Management, een in Engeland gevestigde bemiddelaar van auteursrechten van artiesten. Het onderzoek richtte zich onder meer op de tariefstructuur van BUMA/STEMRA en de manier waarop BUMA/STEMRA met flexibel rechtenbeheer omgaat in relatie tot auteursrechtbehebenden die een of meerdere vormen van muziekexploitatie zelf ter hand willen nemen.

Tribute Tina Turner

Sterzangeres Tina Turner kwam in Duitsland met succes op tegen een producent die onder de naam *Simply The Best – The Tina Turner Story* een speciale tribute-

show promootte. Op de posters was zonder toestemming van Tina Turner onder andere een look-alike van de sterzangeres afgebeeld en werd de naam van Tina Turner gebruikt. De Duitse rechter oordeelt dat de advertenties van deze tributeshow geen valse indruk mogen wekken³.

Hardere muziekstijlen binnen dance

De voorzieningenrechter in Amsterdam moest zich buigen over de hardere muziekstijlen binnen de elektronische muziek. Q-Dance, organisator van dance evenementen in de hardere dance stijlen, waaronder events als Defqon, Qlimax en Dominator, kreeg het (weer) aan de stok met de commerciële radiozender Q-Music⁴. Q-Dance beschikt in relatie tot Q-Music over de oudste handelsnaam- en merkrechten in relatie tot de aanduiding ‘Q-Dance’, waaronder het woordmerk ‘Q-Dance’. Bij de introductie van de radiozender in 2005 maakte Q-Dance op grond van die oudere rechten bezwaar tegen de commerciële activiteiten van Q-Music onder de naam ‘Q-Music’. Onderhandelingen tussen partijen leidden destijds tot een zogeheten co-existentieovereenkomst waarbij het Q-Music als radiozender is verboden zich te richten op het zogeheten “dance-segment” en waarbij het niet is toegestaan danceprogramma’s uit te zenden en – op een uitzondering na – dancemuziek in haar programma’s te draaien. In de loop van 2020 bleek de radioprogrammering van Q-Music in weerwil van de destijds met Q-Dance gemaakte afspraken in toenemende mate toch dancemuziek te bevatten. In het door Q-Dance gestarte kort geding oordeelt de rechter dat Q-Music in overtreding is met de bestaande co-existentieovereenkomst. Dit oordeel is gebaseerd op een ruime uitleg van de definitie van “dance” die partijen destijds voor ogen hebben gehad en waarbij uitsluiting van een specifieke muziekstijl niet aan de orde is (geweest). Dat betekent dat het Q-Music naast de hardere muziekstijlen binnen “dance”, zoals bijvoorbeeld hardstyle, hardhouse en hardcore, óók verboden is trance-, house- en technomuziek binnen haar radioprogrammering te draaien. De rechter gebiedt Q-Music haar danceprogrammering te staken.

Bedrijfsmatig streamen van muziek door horeca

Een aantal commerciële aanbieders van streamingdiensten proberen via de rechter af te dwingen dat BUMA/STEMRA gedwongen wordt handhavend op te treden tegen commercieel muziekgebruik in horecagelegenheden door middel van streaming on demand gebaseerd op particuliere abonnementen die voor persoonlijk gebruik zijn afgesloten. Anders gezegd: kan BUMA/STEMRA verplicht worden handhavend op te treden tegen het kenbare gebruik van particuliere Spotify-accounts in horecagelegenheden? Het Hof in Den Haag beantwoordt die vraag bevestigend en oordeelt dat BUMA/STEMRA al sinds 2010 onrechtmatig handelt door (hogere) licentievergoedingen te vragen aan commerciële aanbieders van streamingdiensten en tegelijkertijd het de horeca zomaar toe te staan muziek af te spelen door middel van privé-streamingabonnementen⁵. Het Hof gebiedt BUMA tot aanpassing van haar incassocontracten in die zin dat handhavend zal worden opgetreden tegen bedrijfsmatig gebruik van particuliere streamingabonnementen. Met deze uitspraak lijkt een einde te komen aan de gedoogpraktijk waarbij particuliere streamingaccounts zonder consequenties bedrijfsmatig ingezet konden worden.

Artiestenroyalty van 50% bij streaming en downloads

In de zomer van 2022 werd vanuit Engeland bekend dat het principiële dispuut tussen DJ en producer Four Tet (Kieren Hebden) en independent label Domino Records in een schikking is geëindigd⁶. De principiekwestie draaide vooral om de vraag op welke royalties de artiest in historisch perspectief aanspraak zou kunnen maken bij het streamen en downloaden van muziek. In een tijd waarin labels na een moeizaam begin nu financieel de vruchten kunnen plukken van digitale exploitatie van muziek en artiesten daardoor soms juist een lagere vergoeding voor digitale exploitatie aangeboden krijgen, ging Four Tet op zijn strepen staan. Domino Records moest uiteindelijk erkennen dat hier een 50/50 verdeling van de inkomsten uit digitale exploitatie tussen label en artiest geldt. Aan Four Tet komt daarmee een artiestenroyalty van 50% toe voor

het streamen en downloaden van zijn muziek. Eventuele precedentwerking van deze uitkomst zou ook goed nieuws voor artiesten in het algemeen kunnen zijn.

Muziekvideo en gezamenlijk auteursrecht

De voorzieningenrechter van het gerecht van eerste aanleg Curaçao oordeelt op 20 juni 2022 in een kwestie tussen leden en een voormalig lid van de muziekgroep Icons dat er een gezamenlijk auteursrecht rust op het oorspronkelijke muzieknummer *Bon Tené*⁷. Vervolgens stelt de rechter vast dat het latere muzieknummer ‘Amor Real’ en de bijbehorende videoclip van Icons twee samples van het muzieknummer *Bon Tené* bevat waarmee de stem van het vertrokken bandlid te horen is. Het gemeenschappelijke auteursrecht uit het oorspronkelijke muzieknummer werkt hiermee door in het nieuwe muzieknummer. Volgens de rechter moet daardoor rekening gehouden worden met de persoonlijke rechten en financiële aanspraken van het vertrokken bandlid. Er volgt echter geen rechterlijk verbod op exploitatie van het muzieknummer ‘Amor Real’. Wel kan het voormalige ex-bandlid aanspraak maken op vermelding van credits.

Inbreuk op Uniemerkt William Djoko

Op 21 oktober 2022 oordeelt de voorzieningenrechter in Den Haag dat een Duitse DJ en producer met gebruikmaking van de artiestennaam ‘DJOKO’ inbreuk maakt op het Uniemerkt ‘William Djoko’ van de Nederlandse DJ en producer William Djoko⁸. Laatstgenoemde artiest is al sinds 2006 zowel nationaal als internatio-

Een stemfragment, afkomstig uit een voicemail-bericht, geniet auteursrechtelijke bescherming

naal actief als DJ en producer binnen de elektronische muziek en kan als zodanig oudere handelsnaam- en merkrechten inroepen tegen het latere gebruik van de naam ‘DJOKO’ door de Duitse DJ en producer. De rechter oordeelt dat het Uniemerkt van William Djoko een groot onderscheidend vermogen heeft en dat niet alleen sprake is van reëel verwarringsgevaar maar dat publieksverwarring zich reeds feitelijk en concreet heeft voorgedaan. De rechter wijst een Europeeswijd inbreukverbod toe en gebiedt de Duitse artiest het gebruik van de naam ‘Djoko’ op straffe van een dwangsom te (doen) staken.

CD afspelen in zorginstelling is openbaarmaking

De Hoge Raad oordeelt aan het einde van het jaar dat het afspelen van muziek in de gemeenschappelijke woonkamers van kleinschalige woonvoorzieningen voor ouderen een auteursrechtelijk relevante vorm van een zogeheten mededeling aan het publiek en daarmee openbaarmaking is⁹. Er is binnen de woonkamers sprake van wisselend publiek omdat er ook bezoek langskomt en er lopen verschillende zorgverleners rond. Buma en Sena kunnen aldus een vergoeding vragen voor deze vorm van muziekgebruik.

Bjorn Schipper is advocaat en oprichter van Plus One Legal in Amsterdam

1. Rb. Amsterdam 26 januari 2022, ECLI:NL:RBAMS:2022:3038 (Stemfragment).

2. ACM 7 februari 2022, IEF 20541 (PACE/Buma/Stemra).

3. BGH 24 februari 2022, IEF 20933 (Tina Turner/producent tribute show).

4. Vzr. Rb. Amsterdam 19 april 2022, ECLI:NL:RBAMS:2022:2083 (Q-Dance/Q-Music).

5. Hof Den Haag 24 mei 2022, IEF 20731 (ABMD cs./Buma/Stemra).

6. Zie onder meer: <https://www.theguardian.com/music/2022/jun/20/four-tet-settles-royalty-rate-dispute-domino-records-keiran-hebden>.

7. Vzr. Gerecht van eerste aanleg van Curaçao 20 juni 2022, IEF 20801 (Amor Real).

8. Vzr. Rb. Den Haag 21 oktober 2022, IEF 21041 (William Djoko/DJOKO); auteur is als advocaat aan de zijde van William Djoko betrokken bij deze zaak.

9. HR 23 december 2022, IEF 21155 (Dagelijks Leven Zorg/Sena, Buma).